Civilinė byla Nr. e3K-3-107-403/2022 Teisminio proceso Nr. 2-68-3-23064-2020-8 Procesinio sprendimo kategorijos: 2.6.10.5.2.18; 3.1.14.1 (S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. gegužės 4 d. Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Algirdo Taminsko

(pranešėjas) ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **atsakovo D. Š.** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. rugsėjo 7 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės bankrutuojančios uždarosios akcinės bendrovės "Statybų garantas" ieškinį atsakovui D. Š. dėl žalos atlyginimo, trečiasis asmuo Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių bylos nagrinėjimo ribas pagal įmonės vadovui pareikštą ieškinį dėl žalos, atsiradusios įmonei praradus lėšas dėl įmonės vadovo netinkamo pareigų vykdymo, atlyginimo, aiškinimo ir taikymo.
- 2. Ieškovė BUAB "Statybų garantas" kreipėsi į teismą su ieškiniu, prašydama priteisti iš atsakovoD. Š. 19 218,97 Eur žalos atlyginimą, 5 procentų dydžio metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo (procesines palūkanas) bei patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- 3. Nurodė, kad ieškovei 2019 m. rugsėjo 25 d. Vilniaus apygardos teismo nutartimi buvo iškelta bankroto byla, o įmonės bankroto administratore paskirta UAB "Finera". Patikrinusi ieškovės sąskaitos, esančios kredito unijoje "Mano bankas", išrašus, administratorė nustatė, kad 2018 m. spalio 2 d. ieškovė atliko iš viso 20 mokėjimų skirtingiems fiziniams asmenims, mokėjimo paskirtyje nurodydama, kad tai darbo užmokestis, mokamas UAB "Garantas" (dabartinis pavadinimas BUAB "Bugasta") larbuotojams už 2018 m. rugpjūčio—rugsėjo mėnesius (toliau ginčo mokėjima). Bendra mokėjimo pavedimų suma sudarė 21 218,97 Eur. Siekdama įvertinti anksčiau nurodytų mokėjimų teisėtumų ir pagristumą, administratorė kreipėsi į kredito uniją "Mano bankas" su prašymu nurodyti, kas pasirašė minėtus mokėjimo pavedimus. Gautame atsakyme kredito unija nurodė, jog mokėjimų pavedimus pasirašė tuometinis UAB "Statybugarantas" direktorius atsakovas D. Š. Ieškovės administratorės vertinimu, atsakovas be pagrindo pervedė (pasirašė mokėjimo pavedimus) kito juridinio asmens UAB "Garantas" (UAB "Bugasta") darbuotojams 19 218,97 Eur sumą ir tokiais savo veiksmais padarė žalą ieškovei bei jos kreditoriams. Paaiškino, jog dėl dviem fiziniams asmenims išmokėtų sumų (500 Eur ir 1500 Eur) yra inicijuotos atskiros bylos Vilniaus miesto apylinkės teisme, todėl bendra mokėjimo pavedimų suma mažintina 2000 Eur suma. Be to, 2018 m. spalio 2 d., kai buvo atlikti ginčo mokėjimo pavedimai, jau buvo atsiradusios ieškovės prievolės valstybės biudžetui, jos nėra įvykdytos iki šiol, t. y. administratorė, tikrindama informaciją, nustatė, kad Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau ir VMI) ISAF registruose neužfiksuoti ieškovės nekilnojamojo turto pardavimo sandoriai: parduodant nekilnojamąjį turtą (butus, stovėjimo aikšteles, žemės sklypus) nebuvo išrašomos PVM sąskaitos faktūros. VĮ Registrų centro bankroto administratorei pateikti nekilnojamojo turto pirkimo—pardavimo sutarčių nuorašai patvirtina, kad buvę UAB "Statybų garantas" vadovai vien 2018 m. neišrašė PV

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- 4. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. balandžio 9 d. sprendimu ieškinį tenkino ir priteisė ieškovei iš atsakovo 19 218,97 Eur žalos atlyginimą, 5 procentų dydžio metines procesines palūkanas bei 1573 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo; priteisė iš atsakovo valstybei 432 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo; priteisė iš atsakovo valstybei 5,74 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų siuntimu, atlyginimo.
- 5. Teismas nustatė, kad ginčo mokėjimų atlikimo metu ieškovės vadovas buvo būtent atsakovas. Byloje esanti kredito unijos "Mano bankas" pažyma apie bendrovės atliktus pavedimus patvirtina, jog būtent atsakovas pasirašė iš UAB "Statybų garantas" atsiskaitomosios banko saskaitos atliktus banko mokėjimus.
- 6. Nurodė, kad bendrovės vadovas, atlikdamas jam įstatymuose ar kituose teisės aktuose bei bendrovės steigimo dokumentuose priskirtas pareigas, turi atsižvelgti ne tik į įmonės akcininkų, bet ir į visų bendrovės kreditorių interesus, ypač tais atvejais, kai prastėja įmonės finansinė padėtis ir ji turi daug skolinių įsipareigojimų. Nagrinėjamu atveju atsakovas, žinodamas (turėdamas žinoti) apie ieškovės neįvykdytas mokestines prievoles valstybės biudžetui ir sunkią bendrovės finansinę būklę, atliko 19 218,97 Eur dydžio ginčo mokėjimus kito juridinio asmens darbuotojams, tokiu būdu ignoruodamas kitų bendrovės kreditorių interesus.
- Teismas, atsižvelgdamas į tai, kad atsakovas, žinodamas apie įmonės įsipareigojimus kitiems kreditoriams, išimtinai tenkino tik vieno iš
 kreditorių interesus, nusprendė, jog atsakovas atliko neteisėtus veiksmus, kurie pasireiškė kitų kreditorių teisės atgauti bent reikšmingesnę dalį
 skolos pažeidimu.
- 8. Teismas pripažino, kad žalos dydį sudaro 19 218,97 Eursuma, atitinkanti atsakovo 2018 m. spalio 2 d. pasirašytų ginčijamų mokėjimo pavedimų dydį.
- 9. Teismas pažymėjo, jog tarp atsakovo neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos egzistuoja tiesioginis priežastinis ryšys, t. y., esant iššvaistytoms bendrovės lėšoms, bankroto administratorė neturi galimybės jų realizuoti įmonės bankroto byloje, todėl nėra jokių kitų priemonių įmonės

kreditorių finansiniams reikalavimams tenkinti. Nustačius atsakovo neteisėtus veiksmus, lėmusius žalos atsiradimą, jo kaltė preziumuojama. Teismas vertino, jog šią preziumpojią turėtų paneigti atsakovas, tačiau bylos nagrinėjimo metu atsakovas neįrodė, jog ginčo mokėjimai buvo būtini, o juos atlikdamas jis nepažeidė kitų kreditorių interesų.

- 10. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. rugsėjo 7 d. nutartimi pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. balandžio 9 d. sprendimą ir ieškinį tenkino iš dalies: priteisė ieškovei iš atsakovo 19 068,97 Eur žalos atlyginimą, 5 proc. dydžio procesines palūkanas bei 1560,73 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- 11. Apeliacinės instancijos teismas atsisakė priimti 2021 m. rugpjūčio 24 d. teisme gautą atsakovo prašymą priimti papildomus paaiškinimus bei irodymus dėl ieškovės atsiliepime į atsakovo apeliacinį skundą nurodytų aplinkybių, kadangi laikė, jog tokio pobūdžio prašymu siekiama papildyti jau pateiktą byloje apeliacinį skundą, o Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau ir CPK) 323 straipsnyje įtvirtinta, jog, pasibaigus apeliacinio skundo padavimo terminui, keisti (papildyti) apeliacinį skundą yra draudžiama.
- 12. Teisėjų kolegija nustatė, kad UAB "Statybų garantas" skola, VMI mokesčių apskaitos informacinės sistemos 2018 m. spalio 2 d. duomenimis, atliekant ginčo mokėjimus kitiems kreditoriams, buvo 244 017,85 Eur.
- 13. Teisėjų kolegija kritiškai vertino atsakovo argumentus dėl ieškovės įsiskolinimo valstybei nebuvimo ir atsakovo nežinojimo apie šias skolas bei šių faktų ignoravimo, kadangi byloje VMI pateikti duomenys patvirtina, jog reikšmingo dydžio ieškovės mokestinė nepriemoka buvo apskaičiuota jau po ieškovės bankroto bylos iškėlimo, ieškovės nemokumo administratorei atlikus praeities PVM deklaracijų patikslinimus VĮ Registrų centras 2020 m. gegužės 19 d. pateikė administratorei ieškovės 8 nekilnojamojo turto pirkimo—pardavimo sutarčių nuorašus (už 2018 m.) iš šių administratorė nustatė, kad buvę ieškovės vadovai vien 2018 m. neišrašė PVM sąskaitų faktūrųu ž parduotus butus, dėl to neįvykdytos mokestinės prievolės valstybei siekia 140 161,98 Eur. Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 68 ir 80 straipsnių nuostatas, galiojančias nuo 2020 m. sausio 1 d., mokesčiai gali būti perskaičiuojami ir mokesčių deklaracijos gali būti tikslinamos (teikiamos) ne daugiau kaip už einamuosius ir trejus praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo tų metų, kuriais pradedama mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti, sausio 1 dienos, išskyrus išimtis. Teisėjų kolegija atsakovo teiginius, jog 2020 m. rugsėjo—spalio mėnesiais nemokumo administratorės atlikti PVM deklaracijų patikslinimai prieštarauja Mokesčių administravimo įstatymo bei Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatoms, vertino kaip deklaratyvius.
- 14. Teisėjų kolegija nustatė, kad atsakovas, 2018 m. spalio 1 d. tapęs ieškovės vadovu, vos po vienos dienos nuo jo paskyrimo, t. y. 2018 m. spalio 2 d., iš ieškovės sąskaitos atliko ginčo mokėjimus UAB "Garantas", kurioje tuo metu jis dar dirbo gamybos direktoriumi, darbuotojams. Ginčo mokėjimai atlikti 2018 m. rugsėjo 13 d. Tarpusavio skolų suderinimo akto pagrindu, kuris yra neteisėtas, kadangi jį iš ieškovės pusės pasirašė atsakovas, nors iš Juridinių asmenų registro duomenų matyti, jog atsakovas ieškovės direktoriumi jau nebebuvo nuo 2018 m. rugsėjo 10 d. Todėl neteisėto 2018 m. rugsėjo 13 d. Tarpusavio skolų suderinimo akto pagrindu atlikti ginčo mokėjimai taip pat yra neteisėti.
- 15. Teisėjų kolegija nusprendė, kad atsakovo neteisėti veiksmai pasireiškė kitų kreditorių teisės atgauti bent reikšmingesnę dalį skolos pažeidimu. Kadangi atliekant ginčo mokėjimą egzistavo reikšminga ieškovės skola valstybei, taip pat nenustačiusi duomenų, jog atsakovas, būdamas ieškovės vadovas, nežinojo apie minėtas skolas, bei įvertinusi tai, kad ginčo mokėjimai buvo atlikti neteisėto 2018 m. rugsėjo 13 d. Tarpusavio skolų suderinimo akto pagrindu, apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo argumentais, jog atsakovas, žinodamas apie įmonės įsipareigojimus kitiems kreditoriams, išimtinai tenkino tik vieno iš kreditorių interesus.
- 16. Teisėjų kolegija nusprendė, jog pirmosios instancijos teismas, priimdamas skundžiamą teismo sprendimą, iš esmės teisingai atskleidė bylos esme, teisingai ivertino civilinės atsakomybės sąlygas reglamentuojančias teisės normas, tačiau, spresdamas dėl ieškinio reikalavimo dalies, t. v. 19 218,97 Eur žalos atlyginimo priteisimo, netinkamai įvertino byloje pateiktus įrodymus ir apskaičiavo priteistiną žalos atlyginimo dydį.
- 17. Teisėjų kolegija, spręsdama dėl žalos dydžio, padarė išvadą, kad į prašomą priteisti žalos atlyginimą nepagrįstai įtraukta D. P.-Š. išmokėta 150 Eur suma, kadangi ši suma buvo išmokėta jai kaip darbo užmokestis, kurį atsakovas, būdamas ieškovės vadovas, turėjo pareigą mokėti jai kaip UAB "Statybų garantas"darbuotojai. Todėl, teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovei priteistina žalos suma sudaro 19 068,97 Eur (19 218,97 Eur 150 Eur).
- 18. Teisėjų kolegija nusprendė, kad tarp atsakovo neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos egzistuoja tiesioginis priežastinis ryšys, t. y., esant iššvaistytoms ieškovės lėšoms, administratorė neturi galimybės jų realizuoti įmonės bankroto byloje, todėl nėra jokių kitų priemonių įmonės kreditorių finansiniams reikalavimams tenkinti. Nustačius atsakovo neteisėtus veiksmus, lėmusius žalos atsiradimą, jo kaltė preziumuojama (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau CK) 6.248 straipsnio 1 dalis). Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo argumentais, jog pareigą paneigti šią prezumpciją turėjo atsakovas, tačiau bylos nagrinėjimo metu atsakovas neįrodė, jog ginčo mokėjimai buvo būtini, o juos atlikdamas jis nepažeidė kitų kreditorių interesų.

III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai

- 19. Atsakovas kasaciniu skundu prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. balandžio 9 d. sprendimą ir Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 7 d. nutartį ir priimti naują sprendimą ieškinį atmesti. Kasacinį skundą grindžia šiais argumentais:
 - 19.1. Apeliacinės instancijos teismas, atsisakydamas priimti atsakovo teikiamus įrodymus, netinkamai aiškino ir taikė <u>CPK 314 straipsnio</u> nuostatas bei nukrypo nuo jų aiškinimo kasacinio teismo praktikoje, taip pažeisdamas atsakovo teisę būti išklausytam ir pagrindinį civilinio proceso tikslą teisingą bylos išnagrinėjimą:
 - 19.1.1. Apeliacinį skundą atsakovas grindė argumentais dėl VMI reikalavimo nepagrįstumo, nurodydamas, kadnemokumo administratorės patikslintose PVM deklaracijose yra aiškiai matomų deklaracijų pildymo klaidų, kiti byloje pateikti rašytiniai įrodymai paneigia VMI reikalavimo egzistavimą. Tuo tikslu atsakovas 2021 m. rugpjūčio 23 d. apeliacinės instancijos teismui pateikė papildomus įrodymus: ieškovės kreditorės BUAB "Bugasta" 2021 m. rugpjūčio 3–4 d. ieškovės bankroto byloje pateiktus atskiruosius skundus, kuriais apskustos Vilniaus apygardos teismo nutartys dėl VMI finansinio reikalavimo tvirtinimo ir ginčijamas VMI reikalavimo pagrįstumas. Teikiama informacija apie VMI reikalavimo ginčijimą buvo siekiama pagrįsti savo poziciją dėl nemokumo administratorės patikslintų PVM deklaracijų galimo neteisėtumo ir nepatikimumo. Kadangi civilinės bylos dėl VMI reikalavimo buvo pradėtos tik 2021 m. rugpjūčio 4 d., atsakovas neturėjo objektyvių galimybių pateikti šios informacijos bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu arba kartu su apeliaciniu skundu.
 - 19.1.2. Dokumentų pateikimas visiškai atitiko kasacinio teismo praktikoje nurodytus kriterijus: atsakovas neturėjo objektyvios galimybės pateikti įrodymus bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme; teikiamais įrodymais nenurodė jokių naujų aplinkybių ar argumentų, nepiktnaudžiavo įrodymų vėlesnio pateikimo teise; įrodymų pateikimas nelaikytinas galinčiu užvilkinti bylos nagrinėjimą; prašomi priimti įrodymai turėjo tiesioginės įtakos sprendžiant šalių ginčą; duomenys buvo pateikti iki teismo posėdžio pradžios.
 - 19.2. Teismai, laikydami, kad ieškovės atsiskaitymui su kreditoriumi panaudotos lėšos yra ieškovės patirta žala ir tuo pagrindu priteisdami iš atsakovo žalos atlyginimą, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 9 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-30-313/2017, suformuluotų išaiškinimų. Kasacinis teismas šioje nutartyje pabrėžė, kad net ir nustačius, jog dėl

sudaryto sandorio kreditoriaus (VMI) galimybė išreikalauti mokestinę nepriemoką sumažėjo arba buvo prarasta, vien dėl šios aplinkybės negalima daryti išvados, kad tuo buvo padaryta žala pačiai bendrovei. Aplinkybė, kad konkretaus kreditoriaus reikalavimas negalėjo būti patenkintas, nes pirmiau buvo patenkintas kito kreditoriaus reikalavimas, vadovo atsakomybei CK 2.87 straipsnio pagrindu kilti nelaikytina žala bendrovei, nes bendrovė ir iki neteisėtų veiksmų atlikimo turėjo tokio pat dydžio įsipareigojimus kreditoriams, kaip ir po jų atlikimo, bendras jos įsipareigojimų dydis nekito.

- 19.3. Teismų išvados, kad atsiskaitymo su vienu iš ieškovės kreditorių sandoriais buvo iššvaistytos ieškovės lėšos, o atsakovui, kaip buvusiam įmonės vadovui, tenka atlyginti dėl šių sandorių sudarymo įmonės patirtas išlaidas, kaip bendrovei padarytą žalą, nepagrįstai išplečia ieškovės vadovo civilinės atsakomybės ribas, pažeidžia materialiosios teisės normas (CK 2.87, 6.246 straipsniai) bei paneigia kasacinio teismo praktikoje suformuotas teisės taikymo ir aiškinimo taisykles, sprendžiant dėl civilinės atsakomybės sąlygų egzistavimo:
 - 19.3.1. 2018 m. spalio 2 d. mokėjimai buvo skirti atsiskaityti su ieškovės kreditore BUAB, Bugasta" jos pasiūlytu būdu atsiskaitant su šios kreditorės kreditoriais. Todėl teisiškai nepagrįsta laikytina apeliacinės instancijos teismo išvada, jog piniginės prievolės įvykdymas kreditorei laikytinas lėšų iššvaistymu.
 - 19.3.2. 2018 m. spalio 2 d. mokėjimų sumos dydžiu sumažinus ieškovės įsiskolinimą kreditorei BUAB "Bugasta" ieškovės turto balansas išliko nepakitęs, taigi dėl 2018 m. spalio 2 d. atliktų mokėjimų ieškovė žalos nepatyrė. Apeliacinės instancijos teismas nenurodė ir nepagrindė jokiais bylos duomenimis, kaip 2018 m. spalio 2 d. atsiskaitymo su kreditore BUAB "Bugasta" sandoriai buvo žalingi įmonei, kaip tokio pobūdžio išlaidos savaime yra nuostolingos.
 - 19.3.3. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė ir aiškino CK 6.246 straipsnio nuostatas, kadangi nenustatęs, jog atsakovo veiksmais pavedant atlikti ginčo mokėjimus ieškovė būtų patyrusi žalos, nepagrįstai konstatavo, jog įrodyta pirmoji civilinės atsakomybės taikymo sąlyga atsakovo neteisėti veiksmai. Be to, žalos atlyginimo siekiančiam asmeniui nepakanka įrodyti padarytos žalos faktą, bet būtina įrodyti ir įmonės valdymo organų narių fiduciarinių pareigų pažeidimą, akivaizdų protingos ūkinės rizikos peržengimą, aiškų aplaidumą arba jiems suteiktų įgaliojimų viršijimą. Šių aplinkybių ieškovė jokiais įrodymais nepagrindė, nė vienas iš žemesnės instancijos teismų taip pat nemotyvavo daromų išvadų dėl 2018 m. spalio 2 d. mokėjimų žalingumo įmonei.
 - 19.3.4. Teismai, spręsdami dėl prioritetinio atsiskaitymo su vienu iš ieškovės kreditorių, netyrė ir nenustatinėjo nei bendrovės finansinės būklės, nei kreditorių reikalavimo atsiradimo ir (ar) vykdytinumo momentų. Teismai nurodė vienintelę tariamą ieškovės kreditorę VMI, tačiau, nepaisydami to, konstatavo, kad atsakovas, žinodamas apie įmonės įsipareigojimus kitiems kreditoriams, išimtinai tenkino tik vienos kreditorės UAB "Bugasta" interesus, o tai laikytina neteisėtu veiksmu.
 - 19.3.5. Konstatuodamas, kad atsiskaitymo su kreditoriais tvarka buvo pažeista, apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nenurodė jokios teisės normos, kuri buvo pažeista sudarius 2018 m. spalio 2 d. sandorius, t. y. nepasisakė dėl tvarkos, kuria turėjo būti tenkinami kreditorių reikalavimai.
- 19.4. Byloje nustatytos aplinkybės nesudarė pagrindo spręsti dėl žalos (nuostolių) sąlygos egzistavimo, todėl ieškovės ieškinys patenkintas nepagristai:
 - 19.4.1. Lėšos, panaudotos atsiskaityti su kreditore BUAB "Bugasta", nėra ir negali būti laikomos ieškovės patirta žala, kadangi išmokėtų lėšų dydžiu atitinkamai sumažėjo ir ieškovės įsipareigojimų suma, o tai reiškia, kad ieškovės turto ir įsipareigojimų balansas išliko nepakitęs. Tokia atsakovo pozicija atitiko kasacinio teismo 2017 m. vasario 9 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-30-313/2017, suformuluotas teisės taikymo taisykles.
 - 19.4.2. Ieškinio tenkinimas reiškia ieškovės nepagrįstą praturtėjimą ir pažeidžia visiško nuostolių atlyginimo principą, kadangi ieškovė buvo įsiskolinusi savo kreditorei UAB "Bugasta", o tenkinus ieškinį, tokio paties dydžio suma buvo priteista ieškovei iš atsakovo.
- 19.5. Apeliacinės instancijos teismas neatliko bylai reikšmingų aplinkybių tyrimo ir vertinimo, netyrė ir nenustatinėjo priežastinio ryšio sąlygos pagal kasacinio teismo praktikoje aprašytus etapus ir kriterijus, visiškai nepasisakė dėl atsakovo apeliacinio skundo argumentų, susijusių su kaltės sąlygos nustatymu šioje civilinėje byloje:
 - 19.5.1. Teismas privalėjo vertinti ir nustatinėti priežastinį ryšį tarp ieškovės įrodinėjamo atsakovo neteisėto veiksmo (pavedimo atlikti 2018 m. spalio 2 d. mokėjimus) bei tariamos žalos (teismo konstatuoto bendrovės 19 068,97 Eur vertės turto praradimo), tačiau teismas peržengė ginčo ribas, darydamas išvadą, kad dėl atsakovo veiksmų bendrovės bankroto procese nėra galimybių tenkinti įmonės kreditorių reikalavimų.
 - 19.5.2. Apeliacinės instancijos teismo atliktas priežastinio ryšio sąlygos ištyrimas yra ydingas ir prieštarauja kasacinio teismo praktikoje suformuotiems kriterijams. Faktinis priežastinis ryšys negalėjo būti nustatytas, t. y. atsakovo pavedimas 2018 m. spalio 2 d. atlikti mokėjimus nėra ir negali būti vertinamas kaip tiesioginė priežastis, lėmusi ieškovės bankroto situaciją. Nustatydamas teisinį priežastinį ryšį, apeliacinės instancijos teismas privalėjo atsižvelgti į tai, jog bankroto byla ieškovei iškelta praėjus metams po 2018 m. spalio 2 d. mokėjimo atlikimo, kuriuo buvo atsiskaityta su kreditoriumi, turinčiu teisėtą ir pagrįstą reikalavimo teisę ieškovei; atsakovas nežinojo ir negalėjo žinoti, kad po vienerių metų ieškovė bus pripažinta teisiškai nemokia. Atsakovas neturėjo galimybės vertinti atsiskaitymo sandorių VMI interesų kontekste, kadangi 2018 m. spalio 2 d. ieškovė jokių neįvykdytų įsipareigojimų valstybei neturėjo, ieškovės mokestinė nepriemoka buvo apskaičiuota 2020 m. rugsėjo—spalio mėnesiais, nemokumo administratorei atlikus praeities PVM deklaracijų patikslinimus, o šie administratorės veiksmai yra ginčijami ieškovės kreditorių.
 - 19.5.3. Apeliacinės instancijos teismas neatliko savarankiško kaltės sąlygos vertinimo, apsiribodamas tik teiginiu, kad pritaria pirmosios instancijos teismo išvadai, jog atsakovo kaltė preziumuojama (CK 6.248 straipsnio 1 dalis), nors pagal kasacinio teismo praktiką vadovas atsako ne dėl bet kokių jam priskirtų pareigų pažeidimo, tačiau tik dėl jo didelės kaltės, t. y. tyčios ar didelio neatsargumo, pasireiškiančios aiškiu ir nepateisinamu aplaidumu vykdant savo pareigas. Kol skolininkui nėra iškelta bankroto byla, įstatymai nenustato bendro kreditorių lygybės principo, būdingo bankroto situacijai, todėl įprastai skolininko sudarytas sandoris, kuriuo tenkinamas vieno iš kreditorių reikalavimas, įstatymų yra leidžiamas net ir esant neįvykdytiems įsipareigojimams kitiems kreditoriams. Teismai nenustatinėjo ieškovės nemokumo momento, bendrovės turto ir įsipareigojimų apimties, kadangi šios aplinkybės nebuvo įrodinėjimo dalykas byloje.
- 19.6. Apeliacinės instancijos teismas, nustatydamas aplinkybes, susijusias su ieškovės mokestine nepriemoka, pažeidė įrodymų vertinimą reglamentuojančias proceso teisės normas (CPK 178, 185 straipsniai). Byloje pateiktas Mokesčių mokėtojo kortelės išrašas iš www.manovmi.lt informacinės sistemos įrodo, kad iki 2019 m. sausio 25 d. ieškovė neturėjo jokių neįvykdytų mokestinių prievolių valstybei. Teismo nutarties motyvai, kad nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartys laikytinos dokumentu, patvirtinančiu PVM sąskaitų faktūrų neišrašymą ir (ar) mokestinių prievolių nevykdymą, neturi jokio objektyvaus teisinio pagrindo bei prieštarauja byloje VMI pateiktam 2017 m. gruodžio 1 d. 2019 m. rugsėjo 25 d. UAB "Statybos garantas" išrašomų/ gaunamų PVM sąskaitų faktūrų išrašui, kuris patvirtina kiekvieno iš turto pardavimo sandorių PVM sąskaitų faktūrų išrašymo ir deklaravimo faktą. Byloje pateiktas VMI 2021 m. vasario 17 d. pranešimas buvo paremtas prielaidomis ir spėjimais dėl galimo VMI deklaracijų tikslinimo teisinio pagrindo, patikslintose PVM deklaracijose buvo aiškiai matomų deklaracijų pildymo klaidų. Atsakovas pateikė įrodymus, kad nemokumo administratorės neteisėti veiksmai, tikslinant PVM deklaracijas, šiuo metu yra skundžiami bendrovės kreditorių.

- 19.7. Apeliacinės instancijos teismas be jokio pagrindo skundžiamoje nutartyje konstatavo, kad atsakovo pavesti atlikti 2018 m. spalio 2 d. mokėjimai yra neteisėti, nes atlikti neteisėto 2018 m. rugsėjo 13 d. Tarpusavio skolų suderinimo akto pagrindu. Prievolė atsiskaityti kilo dėl šalis siejusių sutartinių teisinių santykių, o ne minėto tarpusavio skolų suderinimo akto pagrindu. Todėl formalūs akto sudarymo trūkumai neturėjo jokios teisinės reikšmės nagrinėjamoje byloje. Nors byloje pateikto akto dėl skolų suderinimo parengimo data yra 2018 m. rugsėjo 13 d., tai savaime nereiškia, kad aktas abiejų šalių vadovų parašais buvo patvirtintas tą pačią dieną.
- Ieškovės atsiliepimą į atsakovo kasacinį skundą, kuris pateiktas praleidus įstatymo nustatytą terminą, atsisakyta priimti nenustačius svarbių termino atsiliepimui į kasacinį skundą pateikti praleidimo priežasčių.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo ribų pagal įmonės vadovui pareikštą ieškinį dėl žalos, atsiradusios įmonei praradus lėšas dėl įmonės vadovo netinkamo pareigų vykdymo

- 21. Pagal civiliniame procese galiojantį dispozityvumo principą teisminio nagrinėjimo dalyko nustatymas yra ginčo šalių, o ne teismo pareiga; teismas nagrinėja ginča neperžengdamas ginčo šalių nustatytų ribų. Taigi teisminio nagrinėjimo dalykas nustatomas atsižvelgiant į pareikšto ieškinio dalyka ir faktini pagrinda, taip pat i atsakovo atsikirtimų pagrindu nurodytas aplinkybės. CPK 135 straipsnio 1 dalyie, reglamentuojančioje ieškinio turinio reikalavimus, be kita ko, nustatyta, kad ieškinyje turi būti nurodoma: aplinkybės, kuriomis ieškovas grindžia savo reikalavima (faktinis ieškinio pagrindas), ir ieškovo reikalavimas (ieškinio dalykas) (CPK 135 straipsnio 1 dalies 2, 4 punktai), be to, ieškinyje turi būti nurodyti įrodymai, patvirtinantys ieškovo išdėstytas aplinkybės (CPK 135 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 2 dalis).
- 22. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas ir taikydamas šias teisės normas, yra nurodęs, kad ieškinio dalykas tai materialinis teisinis reikalavimas, ieškovo pasirinktas pažeistu ar ginčiiamu teisių gynimo būdas. Ieškovas turi teise ir pareiga pasirinkti bei tiksliai suformuluoti ieškinio dalyka, t. v. suformuluoti ii tain, kad būtu aišku, kokio materialinio teisinio rezultato siekiama iškeliant byla, nes būtent ieškinio dalyko (ir pagrindo) tinkamas suformulavimas užtikrina tinkama teisės kreiptis i teisma igyvendinima, leidžia apibrėžti bylos teisminio nagrinėjimo ribas ir sudaro pagrinda istatymo nustatytu ir ieškovo pasirinktu būdu apginti pažeistas teises (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-282-686/2015 ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką).
- 23. Kasacinis teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad ieškovas privalo nurodyti tik faktinį, bet ne teisinį ieškinio pagrindą. Ieškinio faktinis pagrindas faktinės aplinkybės, pagrindžiančios ieškovo reiškiama materialuii teisini reikalavima. Teisinis ginčo santykio kvalifikavimas, teisės normų aiškinimas ir taikymas ginčo santykiui yra byla nagrinėjančio teismo prerogatyva. Tai teismas atlieka pagal nustatytas faktines bylos aplinkybes. Ieškovui neuždrausta ieškinio pareiškime nurodyti, jo nuomone, taikytinų istatymų, kvalifikuoti faktinių aplinkybių pagal tas normas, kurias jis pageidauja taikyti, pateikti su tų normų taikymu susijusių teisinių argumentų, tačiau teismo nesaisto ieškovo ieškinyje nurodytas teisinis pagrindas. Kai teismas, spresdamas ginča pagal nustatytas byloje faktines aplinkybes, nurodo teisinius argumentus ar taiko teisės normas, kuriais nesiremia šalys ar dalyvaujantys byloje asmenys, tai nėra ieškinio pagrindo keitimas ir byloje pareikštų reikalavimų peržengimas (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 13 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-20-701/2020 25 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
- 24. Priklausomai nuo to, kokiu faktiniu pagrindu reiškiamas ieškinys, ieškovas turi įrodyti, o teismas nustatyti skirtingas faktines ir teisines aplinkybes.
- 25. Nagrinėjamoje byloje ieškovė pareiškė ieškinį dėl žalos atlyginimo priteisimo iš atsakovo. Ieškovė ieškinyje nurodė, kad dėl atsakovo, kuris buvo ieškovės vadovu, netinkamo pareigų vykdymo (be teisinio pagrindo pervedė kaip darbo užmokestį ieškovės lėšas kito juridinio asmens darbuotojams) ieškovei buvo padaryta žala, todėl turi būti priteista iš atsakovo ją atlyginti.
- 26. Be to, ieškovė ieškinyje nurodė, *inter alia* (be kita ko), ir materialiosios teisės normas (<u>CK</u> 2.87 straipsnio 7 dalis, 6.245–6.249 straipsniai), kurios, jos nuomone, taikytinos nagrinėjant bylą, pateikė su tų normų taikymu susijusius teisinius argumentus.
- 27. Vadinasi, ieškovė ieškinyje ne tik aiškiai suformulavo reikalavimą (ieškinio dalyką) bei nurodė aplinkybes, kuriomis grindė savo reikalavimą (faktinį ieškinio pagrindą), bet taip pat nurodė ir teisinį ieškinio pagrindą.
- 28. Teisėjų kolegija pažymi, kad nors ieškovė kaip teisiškai reikšmingą aplinkybę ieškinyje nurodė tai, jog atsakovo nurodymu atlikto ieškovės lėšų kaip darbo užmokesčio pervedimo be teisinio pagrindo kito juridinio asmens darbuotojams metu jau buvo ieškovės prievolės valstybės biudžetui, kurios nėra įvykdytos iki šiol, atsiradusios žalos, kurios atlyginimą prašo priteisti iš atsakovo, negrindė išlaidomis, kurias ieškovė patyrė ar patirs ateityje dėl pavėluoto prievolės valstybės biudžetui įvykdymo (bauda, delspinigiai).
- 29. Teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėjamoje byloje ieškovės suformuluotas ieškinio reikalavimas bei nurodytos aplinkybės, kuriomis ji grindė savo reikalavima, a iškiai apibrėžė bylos teisminio nagrinėjimo ribas, kurias sudarė atsakovo civilinės atsakomybės sąlygų nustatymas. Pažymėtina, kad ieškovės nurodytas teisinis ieškinio pagrindas atitiko faktinį ieškinio pagrindą.
- 30. Kasacinio teismo praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, kad tais atvejais, kai bendrovės vadovui gali būti taikoma būtent civilinė atsakomybė, vadovo civilinėi atsakomybei taikyti būtina nustatyti visas jos taikymo sąlygas neteisėtus veiksmus, žalą (nuostolius), priežastinį ryšį ir kaltę (CK 6.246–6.249 straipsniai). Tokio pobūdžio bylose iš pirmiau nurodytų civilinės atsakomybės sąlygų ieškovas privalo įrodyti neteisėtus atsakovo veiksmus, padarytos žalos faktą ir neteisėtų veiksmų bei žalos priežastinį ryšį (CPK 178 straipsnis). Nustačius, kad atsakovas atliko neteisėtus veiksmus, lėmusius žalos (nuostolių) atsiradimą, jo kaltė būtų preziumuojama (CK 6.248 straipsnio 1 dalis), todėl ieškovas neprivalėtų įrodinėti, jog bendrovės vadovas kaltas. Atsakovas, t. y. bendrovės vadovas, siekdamas išvengti civilinės atsakomybės ir remdamasis kaltės nebuvimu, turėtų paneigti šią prezumpciją (CPK 178 straipsnis, 182 straipsnio 4 punktas) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m kovo 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-166-421/2015).
- 31. Ieškinys dėl žalos atlyginimo bendrovės vadovui gali būti pareikštas šiais skirtingais pagrindais: dėl fiduciarinių pareigų pažeidimo ir (arba) netinkamo verslo sprendimo priėmimo, dėl imperatyvių įstatymo nuostatų (nustatytų vadovo pareigų) pažeidimo, dėl kurių atsirado žala. Priklausomai nuo ieškinio reikalavimo pagrindo, skiriasi įrodinėjimo pareigos nustatant vadovo civilinės atsakomybės sąlygas apimtis (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. spalio 16 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-7-177-701/2017 44 punktą). Nurodytų ieškinio pagrindų konstatavimas civilinės atsakomybės aspektu reiškia vieną iš būtinųjų sąlygų viseto neteisėtus veiksmus.

- 32. Valdymo organų civilinė atsakomybė mokiai bendrovei (CK 2.87 straipsnio 7 dalies pagrindu) yra tiesioginė, o bendrovės valdymo organų atsakomybė bankrutuojančios bendrovės kreditoriams yra subsidiari (CK 6.245 straipsnio 5 dalis), išskyrus atsakomybę CK 6.263 straipsnio 2 dalies pagrindu. Įmonei veikiant įprastai, vadovai neturi fiduciarinių pareigų kreditoriams. Šiuo laikotarpiu pagrindinė vadovų pareiga tenkinti nuosavo kapitalo teikėjų dalyvių interesus. Kuo įmonės finansinė būklė prastėja ir ji turi daugiau skolų, tuo didėja įmonės skolinto kapitalo teikėjų kreditorių interesų reikšmė. Tai lemia, kad suprastėjus įmonės būklei atsiranda vadovų fiduciarinės pareigos priimant su bendrovės veikla susijusius sprendimus atsižvelgti ir į kreditorių interesus. Įmonės finansinei padėčiai tapus ypač sunkiai ar net kritinei, t. y. įmonei pasiekus nemokumo ribą, kreditorių interesai pradeda vyrauti. Tai, kad tiesioginių prievolinių santykių tarp bendrovės vadovo ir kreditoriaus nėra, o fiduciarinės pareigos atsiranda pablogėjus įmonės finansinei būklei, suponuoja, kad vadovo atsakomybė atsiranda tik tuo atveju, kai bendrovė nebepajėgi pati patenkinti kreditoriaus reikalavimų. Tai reiškia, kad bendrovės vadovo, kaip ir jos dalyvio, atsakomybė yra subsidiaraus pobūdžio (CK 6.245 straipsnio 5 dalis) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. vasario 1 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-19/2012; kt.).
- 33. Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas atsakovo neteisėtus veiksmus grindė nurodydamas tai, kad atsakovas, žinodamas (turėdamas žinoti) apie ieškovės neįvykdytas mokestines prievoles valstybės biudžetui ir sunkią bendrovės finansinę būklę, atliko ginčo mokėjimus kito juridinio asmens darbuotojams, tokiu būdu ignoruodamas kitų bendrovės kreditorių interesus. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, atsakovo neteisėti veiksmai pasireiškė kitų kreditorių teisės atgauti bent reikšmingesnę dalį skolos pažeidimu.
- 34. Teisėjų kolegija pažymi, kad nagrinėjamoje byloje ieškovė neteigė ir teismai nenustatinėjo fakto, kad atsakovo vadovavimo ieškovei metu ji buvo nemoki, todėl nebepajėgi pati patenkinti kreditorių reikalavimų, dėl to galėjo atsirasti vadovo civilinė atsakomybė.
- 35. Be to, apeliacinės instancijos teismas atsakovo veiksmus, susijusius su ieškovės lėšų pervedimu išmokant kito juridinio asmens darbuotojams atlyginimus, laikė neteisėtais ir dėl to, kad ginčo mokėjimai buvo atlikti neteisėto 2018 m. rugsėjo 13 d. Tarpusavio skolų suderinimo akto pagrindu, kadangi jį atsakovas pasirašė jau (dar) nebūdamas ieškovės vadovas, t. y. laikotarpiu, kuris buvo tarp dviejų atsakovo buvimo ieškovės vadovu laikotarpių.
- 36. Teisėjų kolegija pažymi, kad apeliacinės instancijos teismas nenustatė, jog dėl 2018 m. rugsėjo 13 d. Tarpusavio skolų suderinimo akto pasirašymo atsirado neteisėtas ieškovės įsipareigojimas UAB "Garantas" (dabartinis pavadinimas BUAB "Bugasta";) kad iki šio akto pasirašymo ieškovė neturėjo tokių įsipareigojimų.
- 37. Kasacinis teismas yra nurodęs, jog tam, kad būtų nustatytas pagrindas tenkinti bankroto administratoriaus pareikštą ieškinį dėl vadovo civilinės atsakomybės, be kita ko, turi būti nustatytas pakankamas priežastinis ryšys tarp neteisėtų bendrovės vadovo veiksmų ir kreditorių patirtų turtinių praradimų sumažėjusios (išnykusios) galimybės patenkinti kreditorių reikalavimus iš įmonės turto (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-79-469/2022, 41 punktas).
- 38. Teisėjų kolegija pažymi, kad nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas nurodė, jog atsakovo atstovas teismo posėdžio metu paaiškino, kad kartu su atsakovo atsiliepimu buvo pateiktas UAB "Garantas" (dabartinis pavadinimas BUAB "Bugasta") prašymas atlikti mokėjimus, kad, atsižvelgdamas į tai, atsakovas ir pasirašė 2018 m. spalio 2 d. atliktų mokėjimų pavedimus, šių pagrindu ir buvo sumažintas įsipareigojimų šiai ieškovės kreditorei dydis.
- 39. Teisėjų kolegija sutinka su kasacinio skundo argumentu, kad atsiskaitymui su kreditoriumi panaudotos lėšos nėra ir negali būti laikomos patirta žala, kadangi išmokėtų lėšų dydžiu atitinkamai sumažėja ir įsipareigojimų suma, o tai reiškia, kad turto ir įsipareigojimų balansas išlieka nepakitęs, kad tokia atsakovo pozicija atitinka kasacinio teismo 2017 m. vasario 9 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-30-313/2017, suformuluotas teisės taikymo taisykles.
- 40. Kasacinis teismas yra nurodęs, jog aplinkybė, kad konkretaus kreditoriaus reikalavimas negalėjo būti patenkintas, nes pirmiau buvo patenkintas kito kreditoriaus reikalavimas, vadovo atsakomybei CK 2.87 straipsnio pagrindu kilti nelaikytina žala bendrovei (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 9 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-30-313/2017 32 punktą).
- 41. Nors, kaip minėta šios nutarties 38 punkte, atsakovo atstovas pirmosios instancijos teismo posėdžio metu paaiškino, kad kartu su atsakovo atsiliepimu buvo pateiktas UAB "Garantas" (dabartinis pavadinimas BUAB "Bugasta" prašymas atlikti mokėjimus, kad, atsižvelgdamas į tai, atsakovas ir pasirašė 2018 m. spalio 2 d. atliktų mokėjimų pavedinus, šių pagrindu ir buvo sumažintas įsipareigojimų ieškovės kreditorei UAB "Bugasta" dydis, pirmosios instancijos teismas nevertino šių aplinkybių, dėl jų sprendime nepasisakė. Nors atsakovas apeliaciniame skunde nurodė, kad 2018 m. spalio 2 d. mokėjimų sumos dydžiu atitinkamai sumažėjo ir ieškovės turimas įsipareigojimas kreditorei, ieškovės turto balansas išliko nepakitęs, todėl dėl 2018 m. spalio 2 d. atliktų mokėjimų ieškovė žalos nepatyrė, apeliacinės instancijos teismas taip pat nevertino šių aplinkybių, dėl jų nutartyje nepasisakė.
- 42. Teisėjų kolegija pažymi, kad aplinkybių, ar UAB "Garantas" (dabartinis pavadinimas BUAB, Bugasta") buvo ieškovės kreditorė ir, 2018 m. spalio 2 d. atlikus atsakovo pasirašytus mokėjimų pavedimus, kuriais buvo pervestas atlyginimas UAB "Bugasta" darbuotojams, pervesta suma buvo sumažintas ieškovės įsipareigojimų dydis UAB "Bugasta", nustatymas turi esminę reikšmę sprendžiant dėl atsakovo civilinės atsakomybės. Įsipareigojimas kreditoriui yra teisinis pagrindas atlikti veiksmus, būtinus įsipareigojimui tinkamai įvykdyti, todėl tokie veiksmai negali būti laikomi neteisėtais. Jeigu įsipareigojimas kreditoriui turėjo būti vykdomas pervedant jam skolininko lėšas, lėšų praradimas dėl įsipareigojimo kreditoriui įvykdymo negali būti laikomas skolininko patirta žala.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

- 43. Teisėjų kolegija, įvertinusi visa, kas nurodyta pirmiau, konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias įmonės vadovo civilinės atsakomybės sąlygas, nevertino šios nutarties 42 punkte nurodytų esminę reikšmę nagrinėjamoje byloje ginčui teisingai išspręsti turinčių aplinkybių. Dėl to skundžiama apeliacinės instancijos teismo nutartis naikintina ir byla perduotina apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punktas, 359 straipsnio 1 dalies 5 punktas).
- 44. Kasaciniam teismui perdavus bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti šiam teismui (CPK 93 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsniu,

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. rugsėjo 7 d. nutartį panaikinti ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir isiteisėja nuo priėmimo dienos.

Algirdas Taminskas

Dalia Vasarienė